

آرایه‌های ادبی و نکات دستوری

ادبیات ششم دبستان

(همراه با نمونه سؤالات امتحانی)

www.ketab.ir

تألیف و گردآوری:

زیبا جعفری صدرلو

سرشناسه: معفری میدرلو، زیبا، ۱۳۵۹.

عنوان و نام پدیدآور: آرایه‌های ادبی و نکات دستوری ادبیات ششم دبستان

(همراه با نمونه سؤالات امتحانی) / تألیف و گردآوری: (زیبا معفری میدرلو).

مشفصات نشر: مهر معلم، ۹۸۱۴۰۰ ص.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیکای مفکمر

قیمت و شابک: ۴-۴۹-۶۷۹۱-۶۷۲-۶۹۷۸؛ ۲۵۰۰۰۰ ریال.

موضوع: ادبیات فارسی

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۷۶۵۰۲۰۱

انتشارات مهر معلم

عنوان کتاب: آرایه‌های ادبی و نکات دستوری ادبیات ششم دبستان (همراه با نمونه سؤالات امتحانی)

تألیف و گردآوری: زیبا جعفری حیدرلو

نوبت چاپ و شمارگان: چاپ اول، ۱۰۰۰ جلد

شابک و قیمت: ۴-۴۹-۶۷۹۱-۶۷۲-۶۹۷۸؛ ۲۵۰۰۰۰ ریال

آدرس دفتر پخش: ارومیه-خیابان جانبازان، روبروی هسته‌ی گزینش، پ ۹۰، طبقه‌ی سوم؛ تلفن:

۰۹۱۴۳۸۹۵۳۰۵

فهرست

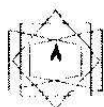
صفحه	عنوان
۷	پیشگفتار
۱۱	آرایه ادبی چیست؟
۱۱	آرایه‌های ادبی لفظی
۱۲	آرایه‌های ادبی معنوی
۱۳	۵ مرحله‌ی یادگیری آرایه‌ی ادبی
۱۵	مهم‌ترین آرایه‌های ادبی در ادبیات فارسی
۱۵	تشبیه
۲۲	مراعات نظیر (تناسیب)
۲۳	تضاد (طباق)
۲۴	تلمیح
۲۴	تضمین
۲۶	اغراق- مبالغه
۲۷	ایهام
۲۹	تمثیل
۳۰	کنایه
۳۱	سجع
۳۲	تناقص (پارادوکس)
۳۴	شخصیت بخشی
۳۵	عکس (قلب)
۳۶	تضاد

تشخیص	۳۷
تلمیح	۴۰
مراعات نظیر	۴۲
کنایه	۴۴
تخلص	۴۵
تمثیل	۴۶
جناس	۴۷
جناس تام	۴۸
جناس ناقص	۴۹
جناس زاید	۵۰
سجع	۵۰
سجع مطرف	۵۲
سجع متوازن	۵۳
سجع متوازی	۵۴
ترصیع	۵۴
ملمع	۵۴
مروری بر آرایه ادبی تضاد	۵۸
مروری بر آرایه تناقض	۶۰
مروری بر آرایه ادبی تشخیص	۶۴
مروری بر آرایه ادبی تشبیه	۶۵
نمونه سوالات	۶۷
منابع	۹۷

پیشگفتار

آرایه‌های ادبی یکی از شاخه‌های ادبیات و زیورهای آراینده‌ی کلام هستند که کلام عادی را به زبان هنری نزدیک‌تر ساخته و تأثیر آن بر مخاطب را چند برابر می‌نماید. این دانش ظرافت‌های لفظی و معنوی سخن می‌پردازد و هنر سخنوری شاعر یا نویسنده را بهتر نشان می‌دهد.

بدیع در لغت، به معنی «نو پدید آمده» و «نو پدید آورنده» و در اصطلاح ادبی، فنی است که در آن از صنعت‌های کلام و زیبایی‌های الفاظ نظم و نثر بحث می‌شود و آن را پس از معانی و بیان، سومین فنّ از فنون بلاغت دانسته‌اند. سکاکی عمده علم بلاغت را طبقه‌بندی و ابواب آن را مرتب نمود. «وضع اصطلاح معانی و بیان

و تقسیم علم بلاغت به این دو فن، از ابتکارات سگّاکي است.» که از سوی دانشمندان علم بلاغت پذیرفته شد. این دو فن عبارتند از:

- علم معانی: در ساختار و ترتیب کلام و در آن از ترکیبات جمله و نقش کلمات در جمله‌ها بحث نمود.

- علم بیان: در این فن تشبیه و مجاز را با همه انواع آن مثل مجاز لغوی و مجاز عقلی و کنایه بررسی کرده است.

- نوع سوم: او این نوع را بدیع نامید، بلکه این نوع را محسنات نام نهاد و آن را به دو بخش معنوی و لفظی تقسیم کرد: در بخش اول مباحث مطابقه، مقابله، مشاکله، مراعات نظیر، مراوجه، لفّ و نشر، جمع، تفریق، تقسیم، جمع و تفریق، جمع و تقسیم، جمع و تفریق و تقسیم، ایهام، تأکید، مدح شبیه به ذم، توجیه، سوق المعلوم مساق غیره، اعتراض، التفات و تقلیل اللفظ و لاتقليله وارد شد و در بخش دوم عنوان‌های تجنیس، اشتقاق، ردّ العجز الی الصدر، قلب، اسجاع (سجع) و ترصیع جای گرفت. او این تقسیم‌بندی را در بخش سوم کتاب مشهور خود مفتاح العلوم انجام داده است.